Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының колледжі» КМҚК

КЕЛІСІЛДІ
Қостанай облысы әкімдігі
білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының
колледжі» КМҚК бастауыш кәсіподақ
ұйымының төрағасы
_____ Е.А Бимаганбетов.
2026 ж. «01» 09

БЕКІТЕМІН
Қостанай облысы әкімдігі
білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының
колледжі» КМҚК
директоры
_____ Д.Б. Жанарстанова
2026 ж. «__» _____

КОЛЛЕДЖДІҢ МЕДИЦИНАЛЫҚ БИКЕСІНЕ АРНАЛҒАН ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ БОЙЫНША НҰСҚАУЛЫҚ

1. Қауіпсіздіктің жалпы талаптары

1.1. Осы нұсқаулық колледждің медициналық бикесі үшін еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша негізгі талаптарды белгілейді.
1.2. Медициналық бике санитариялық-эпидемиологиялық заңнаманың, жеке гигиена ережелерінің, медикаменттермен, медициналық жабдықтармен және қалдықтармен қауіпсіз жұмыс істеу ережелерінің талаптарын сақтауға міндетті.
1.3. Жұмысқа мыналардан өткен тұлғалар жіберіледі:
- міндетті медициналық тексеруден;
- еңбекті қорғау бойынша кіріспе және жұмыс орнындағы бастапқы нұсқамадан;
- өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқамадан.
1.4. Медициналық бике осы нұсқаулықтың сақталуы және қауіпсіз еңбек жағдайларының қамтамасыз етілуі үшін жауапкершілік көтереді.

2. Жұмыс басталғанға дейінгі қауіпсіздік талаптары

2.1. Медициналық кабинеттің тазалығын, реттілігін және бөтен немесе қауіпті заттардың жоқтығын қарап шығу. Шығу жолының бос екендігіне көз жеткізу.
2.2. Жұмыс басталғанға дейін кабинетті кемінде 10-15 минут желдету.
2.3. Негізгі жабдықтардың ақаусыздығын тексеру:
- тоңазытқыштың (дәрі-дәрмектерді сақтауға арналған);
- кварц шамының (егер пайдаланылса);
- тонометрдің, термометрдің, таразының, глюкометрдің және т.б.;
- стерильдеу жабдығының (егер бар болса).
2.4. Жеке қорғаныс құралдарының (ЖҚҚ) бар екендігіне және ақаусыздығына көз жеткізу:
- бір реттік қолғаптар;
- медициналық маскалар/респираторлар;
- халат/медициналық форма;
- қорғаныш көзілдіріктері/қалқаншалар (қажет болған жағдайда).

2.5. Дәрі-дәрмектер мен таңу материалдарының жарамдылық мерзімі мен сақтау шарттарын тексеру. Шұғыл көмек көрсету құралдарының (қызуды түсіретін, аллергияға қарсы, антисептиктер және т.б.) бар екеніне көз жеткізу.
2.6. Алғашқы көмек көрсететін дәріқобдишаның бар екендігін және дайындығын, оның нормативтерге сәйкес жинақталғанын тексеру.
2.7. Өрт сөндіру құралдарының (өрт сөндіргіш, дабыл) бар екендігі мен ақаусыздығын, сондай-ақ ТЖ кезінде эвакуациялау тәртібін білуді тексеру.
2.8. Жұмыс орнын дайындау:
- жабдықтар мен медикаменттерге қол жеткізуді ыңғайлы әрі қауіпсіз ету;
- құралдар мен беттердің тазалығын қамтамасыз ету;
- қажетті бланктер мен есеп журналдарын орналастыру.
2.9. Медициналық қалдықтарды жоюға арналған контейнерлерді дайындау. Б және В класындағы қалдықтарды жинауға арналған пакеттердің бар екеніне көз жеткізу.
2.10. Таза медициналық киім кию, оның тұтастығы мен санитариялық нормаларға сәйкестігін тексеру.
2.11. Жарықтандыру мен электр қоректендірудің ақаусыздығын тексеру, ақауы бар приборларды қоспау.
2.12. Ақаулар немесе санитариялық режимнің бұзылулары анықталған жағдайда әкімшілікке хабарлау және мәселелер жойылғанша жұмысқа кіріспеу.

3. Жұмыс уақытындағы қауіпсіздік талаптары

3.1. Бүкіл жұмыс уақыты бойы санитариялық киім мен жеке қорғаныс құралдарын (ЖҚҚ) киіп жүру: таза халат, маска (немесе қажет болған жағдайда респиратор), бір реттік қолғаптар. Масканы әрбір 2-3 сағат сайын немесе ылғалданған кезде, қолғапты науқаспен әрбір байланыстан кейін ауыстыру қажет.
3.2. Жұмыс үй-жайының санитариялық жай-күйін қолдау. Беттердің, жабдықтардың және еденнің тазалығын бақылау. Байланыс беттерін дезинфекциялау құралдарымен ауысымына кемінде бір рет немесе жұқпалы ауру белгілері бар оқушыларды қабылдағаннан кейін жүйелі түрде өңдеу.
3.3. Үй-жайды әрбір 1-2 сағат сайын 10-15 минуттан желдетіп тұру.
3.4. Медициналық жабдықтың техникалық жай-күйін бақылау. Әрбір процедураның алдында пайдаланылатын приборлардың ақаусыздығын тексеру: тонометрлердің, термометрлердің, глюкометрлердің, таразылардың және т.б.
3.5. Ақауы бар, стерильді емес немесе зақымдалған приборларды пайдаланбау. Ақаулық анықталған жағдайда оларды пайдалануды дереу тоқтатып, әкімшілікке хабарлау.
3.6. Дәрі-дәрмектерді сақтау және пайдалану ережелерін қатаң сақтау: тек нақты таңбалауы бар, сақтау температурасының режиміне сәйкес келетін, герметикалық қаптамадағы және жарамдылық мерзімі өтпеген дәрілік заттарды ғана қолдану. Дәрі сапасына қатысты ең кішкентай күдік туындаған кезде оны пайдалануды тоқтату және дәрілік есепке жауапты тұлғаға хабарлау.
3.7. Барлық процедураларды жүргізу кезінде қауіпсіз әдістерді қолдану. Манипуляцияны бастар алдында қолды антисептикпен мұқият өңдеу немесе сабынмен жуу. Инъекциялар, өлшеулер, жарақаттарды өңдеу кезінде тек стерильді немесе бір реттік құралдарды пайдалану.
3.8. Өткір заттармен жұмыс істеген кезде алаңдамау және әңгімелеспеу.

3.9. Инелермен және басқа да өткір заттармен қатаң түрде нұсқаулыққа сәйкес жұмыс істеу. Пайдаланылған инелерге қалпақшаларды қайта кигізбеу, пайдаланылған инелерді немесе құралдарды ашық беттерге қоймау.
3.10. Инелерді пайдаланғаннан кейін бірден тесілу мен зақымдануға төзімді «Б» класындағы мамандандырылған контейнерлерге салу.
3.11. Медициналық қалдықтарды қауіпсіз әдіспен жою. Биологиялық сұйықтықтармен байланысқан барлық материалдарды (мақта, бинт, қолғап және т.б.) жеке герметикалық пакеттерге жинау.
3.12. Медициналық және тұрмыстық қалдықтарды араластырмау. Қоқыс жәшіктері мен контейнерлердің толып кетуіне жол бермеу, оларды белгіленген жою орнына жүйелі түрде шығарып тұру.
3.13. Дәрі-дәрмектер, құжаттама және жабдықтар сақталатын орынға бөгде адамдардың кіруіне жол бермеу. Оқушыларды қабылдау кезінде құпия қарым-қатынас жағдайларын қамтамасыз ету. Науқастарды қараусыз қалдырмау.
3.14. Медициналық құжаттаманы ұқыпты әрі уақтылы жүргізу. Барлық жазбаларды түсінікті, түзетусіз орындау.
3.15. Медициналық құжаттарды үшінші тұлғаларға бермеу. Құжаттама білім алушылар мен бөгде тұлғалардың қолы жетпейтін жерде сақталуы тиіс.
3.16. Физикалық және психоэмоционалдық жағдайды қолдау. Шамадан тыс шаршауға жол бермеу, жұмыс және санитариялық режимді сақтау, қызып кетуден және тоңудан сақтану. Бас айналу, әлсіздік, бас ауруы пайда болған кезде жұмысты дереу тоқтату, басшылыққа хабарлау және қажет болған жағдайда медициналық көмекке жүгіну.
3.17. Жабдықтардың ақаулары, санитариялық режимнің бұзылуы, студенттер немесе қызметкерлер арасында жұқпалы аурулардың белгілері байқалса, жарақаттар анықталған жағдайда медбике колледж басшылығына дереу хабарлауға және апатты жағдайлардағы әрекеттер туралы нұсқаулыққа сәйкес шаралар қолдануға міндетті.

4. Апатты жағдайлардағы қауіпсіздік талаптары

4.1. Өрт немесе түтін шыққан жағдайда барлық жұмыстарды дереу тоқтату, қажет болса электр приборларын өшіру, терезелер мен есіктерді жабу (егер бұл қауіпсіз болса), оқиға туралы әкімшілікке және 101 телефоны арқылы хабарлау. Тыныс алуды қорғау құралдарын киіп (маска, ылғал мата), эвакуациялау сызбасы бойынша үй-жайдан шығу, қажет болса оқушылар мен әріптестерді эвакуациялауға көмектесу.
4.2. Газдың ағу белгілері анықталған кезде электр приборларын қоспау және өшірмеу, от жақпау, үй-жайды дереу желдету, эвакуациялау және газ қызметі мен колледж әкімшілігіне хабарлау.
4.3. Электр тогы соққан кезде қоректендіру көзін (автомат, розетка) дереу ажырату, мүмкіндігі болмаса, зардап шеккенді көзден бөліп алу үшін қол астындағы оқшаулағыш материалдарды (құрғақ мата, ағаш таяқ) пайдалану. Жалаңаш қолмен тиіспеу. Содан кейін жедел жәрдем шақыру, алғашқы көмек көрсету және әкімшілікке хабарлау.
4.4. Жарақат алған кезде (кесіп алу, ине кіріп кету, күйік және т.б.) жұмысты дереу тоқтату, жарақатты антисептикпен өңдеу, қажет болса стерильді таңғыш салу, медициналық көмекке жүгіну. Оқиғаны белгіленген тәртіппен тіркеу, еңбекті қорғауға жауапты тұлғаға және әкімшілікке хабарлау.
4.5. Жұқпалы ауру белгілері бар немесе ЖРВИ, COVID-19, педикулез және т.б. күдігі бар оқушы анықталған кезде баланы арнайы бөлінген үй-жайға оқшаулау, жеке қорғаныс

құралдарын кию, топ басшысына, ата-аналарға және әкімшілікке хабарлау, колледж бекіткен санитариялық ережелер мен алгоритмге сәйкес әрекет ету.

4.6. Химиялық заттардың (дезинфекциялаушы, антисептиктер және т. б.) ағуына байланысты апаттық жағдай туындаған кезде затты пайдалануды тоқтату, үй-жайды желдету, қажет болған жағдайда ЖҚҚ кию (қолғап, маска), төгілген затты нұсқаулыққа сәйкес жинау, жауапты тұлғаға хабарлау.

5. Жұмыс аяқталғаннан кейінгі қауіпсіздік талаптары

5.1. Жұмыс орнын ретке келтіру: үстелдерді, жабдықтарды және барлық байланыс беттерін тазартып, дезинфекциялау, құралдарды жинау, бетінде пайдаланылған материалдардың қалмағанын тексеру.

5.2. Қалдықтарды өңдеу және жою: медициналық қалдықтарды (қолғаптар, майлықтар, препарат қаптамалары, өткір заттар және т.б.) осы мақсатқа арналған контейнерлер мен тиісті қауіптілік класындағы пакеттерге қауіпсіз жинау. Олардың толып кетуіне және дұрыс сақталмауына жол бермеу.

5.3. Жеке қорғаныс құралдарын шешу және жою: сыртқы бетіне тигізбей, қатаң реттілікпен масканы, қолғапты, халатты (бір реттік болса) ұқыпты шешу. Пайдаланылған ЖҚҚ медициналық қалдықтарға арналған контейнерге салу.

5.4. Қолды сабынмен жуып, антисептикпен өңдеу (тіпті қолғаппен жұмыс істеген болса да). Бұл ауысым аяқталғаннан кейінгі міндетті шара.

5.5. Электр приборларының ажыратылғанын тексеру: пайдаланылған барлық құрылғылардың (глюкометр, тонометр, бактерицидтік шам және т.б.) электр желісінен ажыратылғанына көз жеткізу.

5.6. Құлыптардың ақаусыздығын, медикаменттер мен құжаттаманың сақталу тәртібін тексеру: препараттар сақталатын шкафтар мен сейфтерді жабу, медициналық карталар мен басқа да қызметтік құжаттамаларды тығыз құлыптау, бөгде адамдардың қолжетімсіз екеніне көз жеткізу.

5.7. Өз денсаулық жағдайын талдау: шаршау, бас ауруы, шамадан тыс шаршау белгілері болған кезде бұл туралы хабарлау және қажет болған жағдайда медициналық көмекке жүгіну.

5.8. Әкімшілікке ауысымның аяқталғаны, анықталған ақаулар, санитариялық режимнің байқалған бұзушылықтары немесе жұмыс күні ішінде орын алған басқа да оқиғалар туралы хабарлау.

5.9. Үй-жайдан таза киіммен шығу, санитариялық форманы жеке киімге ауыстыру, қажет болған жағдайда арнайы киімді жууға тапсыру.

6. Жауапкершілік

6.1. Медициналық бике осы нұсқаулық талаптарын бұзғаны үшін ҚР заңнамасына сәйкес жауапкершілік көтереді.

6.2. Еңбекті қорғау жөніндегі міндеттерді орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін медбике салдарының ауырлығына байланысты тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілікке тартылуы мүмкін.

6.3. Медициналық бике жабдықтың жұмысына және колледж қызметіне қатысты ақпараттың құпиялылығын сақтауға және оны үшінші тұлғаларға жария етпеуге міндетті.